

НОВИНИ ОСВІТИ
З ПЕРШИХ РУК
ОУ
ОСВІТА УКРАЇНИ
ПЕДАГОГІЧНА ПРЕСА

ІНДЕКС 74639

ФІЗИЧНЕ ВІХОВАННЯ В ШКОЛІ

1/2007

XXIII ВСЕСВІТНЯ ЗИМОВА УНІВЕРСІАДА

М. ТУРИН (ІТАЛІЯ)

17–27 січня 2007 р.

У НОМЕРІ

XXIII ВСЕСВІТНЯ ЗИМОВА УНІВЕРСІАДА

КУЗНЕЦОВ Юрій. Дві золоті, чотири срібні і чотири бронзові медалі України. Змагання тривають _____ 3

КУЗНЕЦОВ Юрій, ЖОВТА Ірина. Переможці XXIII Всесвітньої зимової універсиади отримали нагороди від двох міністрів _____ 5

УВАГА — КОНКУРС

ТУР Лідія. Духовне та фізичне становлення і самовдосконалення учнів на уроках фізичної культури засобами народознавства _____ 8

ТУР Лідія. Інноваційний урок з фізичної культури з елементами народознавства для учнів 7 класу _____ 9

ТУР Лідія. План-конспект уроку фізичної культури з елементами футболу для учнів 7 класу _____ 13

ФУТБОЛ У ШКОЛІ

• ПОЗАКЛАСНА РОБОТА

ВІХРОВ Костянтин. Організація роботи гуртка з футболу в школі _____ 17

• ІСТОРІЯ ФУТБОЛУ

ЗУБАЛІЙ Микола. 95-річний ювілей Київської футбольної ліги _____ 21

ВИВЧАЄМО ДОСВІД У РЕГІОНІ

ЄРМОЛОВА Валентина. Організація фізичного виховання школярів (З досвіду роботи школи-ліцею № 2 м. Житомира) _____ 23

ЄРМОЛОВА Валентина. З досвіду роботи Березівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату I — III ступенів для дітей зі зниженим слухом _____ 25

МЕТОДИКА, ПРАКТИКА, РЕКОМЕНДАЦІЇ

ДЕНИСЕНКО Наталія. Особистісно-зорієнтоване навчання — у практику роботи вчителя фізичної культури _____ 28

ЛАВРОВА Лариса. Нетрадиційні форми і методи фізкультурно-оздоровчої роботи в початковій школі _____ 32

БІЛОВА Віра. З досвіду викладання фізичної культури в початковій школі _____ 32

ПРИСЯЖНЮК Станіслав. Уроки фізичної культури у 3 класі (Методичні рекомендації. Продовження другого семестру) _____ 36

ПРИСЯЖНЮК Станіслав. Уроки фізичної культури у 4 класі (Методичні рекомендації. Продовження першого семестру) _____ 39

СОЛОПЧУК Дмитро. Використання степ-аеробіки на уроках фізичної культури _____ 48

НАУКА — ВЧИТЕЛІВІ ФІЗКУЛЬТУРИ

ШАМИЧ Олександр. Фізкультурно-ігрове середовище формування здібного підлітка — організатора активного дозвілля в дитячих об'єднаннях за місцем проживання _____ 53

ХРОНІКА

ВАЦЕБА Оксана. «Україно! Темпо!» _____ 56

ІНФОРМАЦІЯ

Вимоги до оформлення авторських рукописів _____ 31

НАШІ АВТОРИ _____ 2

АВТОРИ НОМЕРА

БІЛОВА Віра Миколаївна — вчитель-методист фізичної культури середньої загальноосвітньої школи № 19 м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області.

ВАЦЕБА Оксана Михайлівна — проректор з наукової роботи та зовнішніх зв'язків Львівського державного університету фізичної культури, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент УАН національного прогресу, член виконкому Олімпійської академії України.

ВІХРОВ Костянтин Львович — голова Науково-методичного (технічного) комітету Федерації футболу України, кандидат педагогічних наук, доцент, доктор філософії з педагогічних наук, офіційний делегат УЄФА, експерт УЄФА по інспекторах арбітрів.

ДЕНИСЕНКО Наталія Григорівна — вчитель фізичної культури гімназії № 21 м. Луцька Волинської області, учитель-методист, заслужений учитель України, переможець I Всеукраїнського конкурсу «Учитель року — 1997».

ЄРМОЛОВА Валентина Михайлівна — начальник відділу фізичного виховання Комітету з фізичного виховання та спорту Міністерства освіти і науки України.

ЖОВТА Ірина Вікторівна — завідувач відділу новин газети «Освіта України».

ЗУБАЛІЙ Микола Дмитрович — завідувач лабораторії фізичного розвитку Інституту проблем виховання АПН України, голова комісії статистики і історії Федерації футболу України, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент УАН національного прогресу.

КУЗНЕЦОВ Юрій Борисович — директор видавництва «Педагогічна преса», головний редактор газети «Освіта України», доктор філологічних наук, член-кореспондент АПН України.

ЛАВРОВА Лариса Василівна — завідувач кафедри основ здоров'я Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

ПРИСЯЖНЮК Станіслав Іванович — доцент кафедри фізичного виховання Національного аграрного університету, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, член-кореспондент Академії інженерних наук.

СОЛОПЧУК Дмитро Миколайович — викладач Кам'янець-Подільського державного університету.

ТУР Лідія Павлівна — вчитель-методист фізичної культури ЗОШ I — III ступенів м. Баштанка Миколаївської області.

ШАМИЧ Олександр Миколайович — здобувач лабораторії фізичного розвитку Інституту проблем виховання АПН України.

**До уваги освітян,
науковців, рекламодавців!**

Редакція журналу приймає замовлення на розміщення реклами, випуск тематичного номера або окремого розділу коштом замовника.

ходів у режимі навчального дня, які систематично проводять класоводи, вчителі-предметники, вихователі груп продовженого дня. Організаційно-методичну допомогу педагогічному колективу надають учителі фізичної культури.

Процес фізичного виховання продовжується у позакласній спортивно-масовій роботі. Багато заходів у школі стали традиційними: змагання «Веселі естафети», «Сила кожному потрібна», з ритмічної гімнастики, присвячені 8 Березня, естафети під гаслом «Спорт — завжди, наркотики — ніколи!», «Старти надій», «Шкіряний м'яч», «Козацький гарт» тощо.

У школі працюють спортивні секції з: волейболу, баскетболу, лижних гонок, легкої і важкої атлетики, аеробіки, боротьби, тенісу, стрільби, футболу, шахів, шашок.

Переосмислюються принципи, прийоми, практичні навички викладання предметів. Триває пошук форм активізації навчального процесу. Учень

сприймається як активний елемент системи інформаційного обміну.

Підвищуються вимоги до внутрішньої, психологічної, професійної культури вчителя.

Ведеться робота з комп'ютеризації школи-ліцею: книги як основне джерело знань замінюють мережі типу Інтернет.

Враховуючи спеціалізацію школи-ліцею, удосконалюється процес гармонізації душі, тіла та розуму.

Педагоги школи-ліцею втілюють у життя найкращий демократичний стиль діяльності. Він передбачає опору вчителя на учня, учнівський колектив, його думку, ініціативу. Це стиль, який співзвучний з Законом України «Про загальну середню освіту», в центрі якого — особистість дитини, її фізичний та духовний розвиток.

Школа-ліцей протягом шести років є переможцем обласного конкурсу фізкультурно-масової роботи «Вікторія — 98», «Вікторія — 99», «Вікторія — 2000», «Вікторія — 2001», «Вік-

торія — 2002», «Вікторія — 2003». У 2002 р. школа посіла друге місце у Всеукраїнському огляді-конкурсі фізкультурно-масової роботи, у 2003 р. стала переможцем Всеукраїнського огляду-конкурсу моделей «Школа сприяння здоров'ю» і членом Європейської мережі «Шкіл сприяння здоров'ю». У 2004 р. представники школи-ліцею брали участь у Першому спортивному конгресі України. Школа-ліцей — лауреат Всеукраїнського конкурсу «100 крашних шкіл України — 2006», переможець Всеукраїнського огляду-конкурсу на кращий стан фізичного виховання в навчальних закладах 2005/2006 навчального року.

Кафедра фізичного виховання складається з 7 вчителів, 6 з яких мають вищу кваліфікаційну категорію, 2 — педагогічне звання *старший вчитель*.

Вчителі фізичної культури С. О. Бабій, Ю. Д. Альошина, В. Б. Єршова, Б. О. Єршов мають відзнаку «Відмінник освіти України».

Валентина ЄРМОЛОВА

З ДОСВІДУ РОБОТИ БЕРЕЗІВСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ-ІНТЕРНАТУ І—ІІІ СТУПЕНІВ ДЛЯ ДІТЕЙ ЗІ ЗНИЖЕНИМ СЛУХОМ

На базі Березівської спеціальної загальноосвітньої школи-інтернату І—ІІІ ступенів для дітей зі зниженим слухом Житомирського району Жито-

мирської області створено модель навчального закладу «Школа сприяння здоров'ю», яка демонструє реалізацію системи втілення здоров'яформуючих,

здоров'язміцнюючих та здоров'язберігаючих технологій навчання та виховання дітей з особливими потребами в умовах інтернату.

Напрацьовані результати свідчать про сформованість основ культури здоров'я випускників школи, зменшення захворюваності серед школярів, підвищення рівня їхнього фізичного розвитку, стійку мотивацію до ведення здорового способу життя після закінчення навчального закладу.

Починаючи з дошкільного відділення, малюків привчають до використання природних чинників загартування. Фізкультурні та музично-ритмічні заняття, ранкова гімнастика та гігієнічна після денного сну, рухливі ігри та спортивні години, розваги, свята, фізкультхвилинки, «Дні здоров'я»

стали обов'язковою складовою рухового режиму дошкільнят, яка знаходить своє продовження у школі.

В інтернаті запроваджено програми «Крок за кроком до здоров'я» за методикою доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри фізичного виховання і здоров'я НПУ ім. М. П. Драгоманова Олександри Дубогай. Використовуючи цю методику, педагоги намагаються дотримуватись головного принципу: дитина втомилася сидіти — значить вона повинна відпочивати в русі. Урочна система наповнена методикою навчання в русі.

Багаторічна практика роботи інтернату довела, що завдяки системній фізкультурно-оздоровчій та спортивній роботі діти з недоліками слуху показують результати фізичного розвитку і підготовленості на рівні чутих однолітків, в окремих випадках — вищі. Тому фізичне виховання в навчальному закладі — пріоритетний напрям усього навчально-виховного процесу.

З перших днів перебування дітей в школі їх улюбленим предметом стає фізична культура, улюбленою спортивною секцією — волейбольна. Це стало можливим насамперед завдяки майстрам своєї справи — вчителям фізичної культури заслуженому тренеру України Василю Андрійовичу Глабчуку та заслуженому тренеру України,

заслуженому працівнику фізичної культури і спорту України, головному тренеру чоловічої збірної України з волейболу серед нечуючих Олександрю Олександровичу Краснощоківу.

Десять років тому вони дійшли висновку, що школярі не реалізують потребу свого організму в русі за рахунок двох уроків фізкультури. Виникла проблема: як підвищити їхню рухову активність, які засоби і форми фізичного виховання слід використовувати, щоб зберегти і зміцнити здоров'я юні, сформувані бажання вести здоровий спосіб життя?

Почали з того, що уроки фізичної культури в початкових класах передали фахівцю, а вже з 4 класу стали проводити здвоєні уроки.

Молодший шкільний вік — відповідальний етап формування людини як особистості. Діти цього віку відверті, відкриті. Найбільше значення для них має авторитет учителя, адже він, О. О. Краснощоків, — шей головний тренер збірної України з волейболу серед нечуючих, і саме він привів збірну до золотої олімпійської вершини, за що був відзначений орденом «За заслуги» III ступеня.

У 5—12 класах естафету уроків фізичної культури приймає заслужений тренер України, вчитель вищої категорії В. А. Глабчук. Реалізуючи зміст предмета, вчитель забезпечує диференційований підхід з урахуван-

ням стану здоров'я, рівня фізичного розвитку, формує навички самостійних занять фізичними вправами, спортом.

Завдяки тому, що уроки фізичної культури в школі проводять висококваліфіковані педагоги, результативність спортивних досягнень, свідоме ставлення до зміцнення власного здоров'я, бажання постійного фізичного самовдосконалення утвердили в учнівському та педагогічному колективах моду на ведення здорового способу життя. Займатися спортом стало престижно.

Знання та вміння з різних розділів програми, отримані учнями на уроках фізкультури, давали стовідсоткову віддачу в позаурочній спортивній діяльності.

Глибоко розуміючи специфічні особливості фізичного розвитку слабчуючих, учителі В. А. Глабчук, О. О. Краснощоків прагнули технологією навчання гри у волейбол компенсувати і скорегувати вади у руховій сфері вихованців.

Широкий діапазон фізіологічного впливу гри у волейбол на організм дитини в поєднанні з нескладними правилами і потужними ігровими прийомами дають змогу займатися цією доступною грою, починаючи з молодшого шкільного віку. Гра у волейбол характеризується багатим і різноманітним руховим змістом. Щоб грати у волейбол, треба вміти

Улюблена гра

Перші кроки

Чесніощи в рідній школі

швидко бігати, миттєво змінювати рухи за напрямком та швидкістю, високо стрибати, володіти силою, спритністю та витривалістю.

Виконання рухів з м'ячем супроводжується емоційним напруженням учасників, сприяє активізації діяльності серцево-судинної та дихальної систем.

Якісні зміни відбуваються і в руховому апараті учнів. Внаслідок виконання великої кількості стрибків під час передачі м'яча, нападаючих ударах і блокуванні зміцнюються кісткова система, суглоби стають рухливішими, розвивається сила та еластичність м'язів.

Постійні вправи з м'ячем сприяють поліпшенню глибокого та периферичного зору, точності та орієнтування в просторі.

Гра у волейбол розвиває також миттєву реакцію на зорові та слухові сигнали, підвищує м'язове чуття і здатність до швидкої зміни напруженості та

розслаблення м'язів.

Волейбол як командна спортивна гра сприяє розвитку у школярів багатьох цінних якостей і навичок, потрібних їм у майбутній виробничій діяльності. Тому цілком заслужено волейбол зайняв у школі одне з перших місць серед засобів фізичного виховання.

Медики школи обстежили учнів 5—12 класів. Отримані показники підтвердили тенденцію до зростання кількості учнів у старших класах з високим рівнем фізичного розвитку. Згодом визнали, що шкільні команди ставали найсильнішими в усіх турнірах району, міста, області. Обласний центр «Інваспорт» став забезпечувати умови для тренувань.

Учні та випускники школи складають основу національної збірної України з волейболу серед нечуючих, яка неодноразово досягала вершин Олімпу.

На Дефлімпійських іграх — 2005 у складі чоловічих і жіно-

чих національних збірних команд грали 7 випускників та 1 учень школи. Обидві збірні вибороли золото.

Волейбольна секція — лише частинка роботи спортивного клубу «Олімп», який об'єднує спортивні секції шахів і шашок, армреслінгу, легкої атлетики, футболу, настільного тенісу, баскетболу.

У школі працює дієвий учнівський парламент, який бере участь у вирішенні питань життєдіяльності, в тому числі культури здоров'я. Активно співпрацює з ним батьківський комітет.

Учні школи постійно беруть участь в обласних спортивних змаганнях «Повір у себе» з армреслінгу, настільного тенісу, легкої атлетики, волейболу, що проводить обласний центр «Інваспорт».

Школа пишається спортивною славою своїх учнів, свідомим ставленням вихованців до збереження власного здоров'я.

У ВАК України

Науково-методичний журнал «Фізичне виховання в школі» затверджено президією ВАК України як наукове фахове видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з галузі «Педагогічні науки» (Постанова від 08.09.1999 р. № 01 — 05/9, Перелік № 2).